

АНОТАЦІЯ

Колянда В. В. Методика визначення впливу чинників раптовості дій на ефективність виконання завдань спеціальної операції зі знешкодження незаконних збройних формувань – кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису, яка містить інформацію з обмеженим доступом.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 251 – "Державна безпека". Національна академія Національної гвардії України, Харків, 2020.

Незаконні збройні формування (НЗФ) – уже далеко не нове явище у світі. Це підтверджують події під час арабо-ізраїльських конфліктів, війни в Афганістані, у Придністров'ї, Таджикистані, Югославії, Косово, Грузії, Сирії, Російській Федерації тощо.

Із початком збройного конфлікту на сході України питання боротьби з НЗФ набули особливої гостроти, оскільки нерозривно пов'язані з вирішенням проблеми забезпечення національної безпеки України. Однією із найбільш актуальних у середньостроковій перспективі загроз безпековому середовищу залишається діяльність на території України екстремістських злочинних озброєних угруповань, що спрямована на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної ситуації в Україні, порушення функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування та блокування важливих об'єктів промисловості й інфраструктури.

Національна гвардія України (НГУ) відповідно до свого призначення і завдань залучається до припинення діяльності НЗФ. Однією з функцій НГУ є участь у спеціальних операціях (Спо) зі знешкодження озброєних злочинців, припиненні діяльності НЗФ, організованих груп і злочинних організацій на території України, а також у заходах, пов'язаних із припиненням терористичної діяльності.

Підвищити ефективність бойового застосування формувань НГУ у Спо зі знешкодження НЗФ стає можливим завдяки застосуванню принципу раптовості,

причому це не потребує залучення значних додаткових ресурсів.

Під раптовістю розуміється застосування непередбачуваних для противника дій, за рахунок неочікуваних форм і способів, чи несподіваного місця або у невідомий йому час, із метою захоплення ініціативи й здобуття переваги. Завдяки раптовості можливо захопити противника зненацька, спричинити в його бойових порядках паніку, паралізувати волю до опору, різко знизити боєздатність, дезорганізувати управління, створити сприятливі умови для здобуття успіху за найменших втрат своїх сил і засобів.

Проведений аналіз збройних конфліктів останнього часу, засвідчив, що принцип раптовості застосовувався у 68% бойових зіткнень, майже у 50% операцій противник був приголомшений і не чинив опір, а співвідношення втрат у особовому складі та бойовій техніці складало у середньому 1:10 на користь сторони, що діяла раптово.

Проте на теперішній час теорія застосування принципу раптовості у збройному протистоянні розвинута недостатньо, існуючі підходи не дозволяють обґрунтувати вплив чинників раптовості на ефективність виконання бойових завдань, що зумовило необхідність вирішення наукового завдання, яке полягало у розробленні методики визначення впливу чинників раптовості на ефективність виконання завдань для обґрунтування умов досягнення раптовості дій військових частин оперативного призначення і загонів спеціального призначення НГУ у СпО зі знешкодження НЗФ.

У результаті дослідження отримано три наукові результати, які виносяться на захист, а саме:

- дістала подальшого розвитку сукупність показників і критеріїв ефективності знешкодження незаконного збройного формування, що враховують раптовість дій формування Національної гвардії України;

- вдосконалена модель дій формування Національної гвардії України у спеціальній операції зі знешкодження незаконного збройного формування з урахуванням впливу чинників раптовості;

- вдосконалена методика визначення впливу чинників раптовості дій на

ефективність виконання завдань спеціальної операції зі знешкодження незаконного збройного формування.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що з їх використанням органи військового управління мають можливість об'єктивно виробляти варіанти дій формування Національної гвардії України у спеціальній операції зі знешкодження незаконного збройного формування, з урахуванням різної сукупності способів досягнення раптовості, які (варіанти) відповідають заданому рівню ефективності.

Ключові слова: чинник, раптовість, бойове завдання, спеціальна операція, знешкодження, ефективність, показники і критерії, модель, методика, Національна гвардія України, незаконне збройне формування.